

OPENBAAR MINISTERIE

De Wet
DNA-onderzoek
bij veroordeelden

Aan de tekst van dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Inleiding

Op grond van de Wet 'DNA-onderzoek bij veroordeelden' moeten mensen die veroordeeld zijn voor een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan verplicht celmateriaal afstaan. Dit document is bestemd voor mensen die veroordeeld zijn. In dit document leest u wat de maatregel inhoudt, wie DNA moet afstaan en wat van u verwacht wordt.

De Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden

De wet DNA-onderzoek bij veroordeelden maakt het mogelijk om bij bepaalde groepen veroordeelden celmateriaal af te nemen. De wet is belangrijk voor de voorkoming, opsporing, vervolging en berechting van misdaden waarbij lichaamsmateriaal van daders is (of wordt) gevonden. De officier van justitie geeft het bevel om celmateriaal af te nemen.

Voor welke veroordeelden geldt de wet?

De wet geldt voor twee categorieën veroordeelden:

- personen die zijn veroordeeld wegens een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan en een vrijheidsbenemende straf of vrijheidsbenemende maatregel of taakstraf opgelegd hebben gekregen;
- personen die op het moment van inwerkingtreding van de wet al zijn veroordeeld voor een dergelijk misdrijf tot een vrijheidsstraf of maatregel en die deze ondergaan of nog moeten ondergaan.

De wet geldt voor zowel volwassenen als minderjarigen. Is van u als verdachte al DNA-materiaal afgenomen tijdens een opsporingsonderzoek of een eerdere veroordeling? Dan is het niet nodig om opnieuw DNA-cel materiaal af te staan, tenzij uw DNA-profiel uit de DNA-databank is verwijderd, bijvoorbeeld tengevolge van een vrijspraak.

Soort misdrijf

Iedereen die veroordeeld is voor een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan, moet DNA afstaan. In artikel 67 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangegeven welke misdrijven dat zijn. Personen die veroordeeld zijn voor een misdrijf waarop in de wet een maximale gevangenisstraf van tenminste vier jaar staat, moeten DNA afstaan. Maar de wet geldt ook voor een aantal misdrijven waarop in de wet een lagere maximale gevangenisstraf staat, zoals eenvoudige mishandeling. Ook deze zijn in artikel 67 van het Wetboek van Strafvordering te vinden. Er wordt dus gekeken naar de maximale straf zoals die in de wet staat voor een misdrijf en niet naar de straf die u van de rechter voor dit misdrijf heeft gekregen.

Soort straf of maatregel

Het gaat om mensen die door de rechter zijn veroordeeld tot:

- een (voorwaardelijke) gevangenisstraf of een maatregel zoals terbeschikkingstelling;
- een (voorwaardelijke) taakstraf;
- (voorwaardelijke) plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders (ISD);
- (voorwaardelijke) plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis (PPZ);
- (voorwaardelijke) plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ).

Wie alleen een geldstraf opgelegd heeft gekregen, valt niet onder de wet.

De wet is van toepassing op:

personen die na 1 mei 2010 veroordeeld zijn voor een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan of voor 1 mei 2010 zijn veroordeeld voor een misdrijf, maar die op deze datum hun straf of maatregel nog niet hebben uitgezeten of nog moeten ondergaan.

Waar?

DNA-afname vindt plaats nadat de officier van justitie daarvoor een bevel heeft gegeven. Op het moment dat de veroordeelde het bevel tot het afstaan van DNA-celmateriaal krijgt van de officier van justitie, bevindt de veroordeelde zich of in een inrichting of op vrije voeten. Veroordeelden die nog niet in een justitiële inrichting zitten, moeten zich melden op een politiebureau. In het bevelschrift dat zij ontvangen staan de datum, tijd en het politiebureau vermeld. DNA-afname vindt daar plaats door opsporingsambtenaren die hier speciaal voor zijn opgeleid. Meldt u zich niet? Dan vaardigt de officier van justitie een aanhoudingsbevel uit. Dit betekent dat u op ieder moment kunt worden aangehouden en worden overgebracht naar een politiebureau waar u alsnog wangslijmvlies moet afstaan. Zo kunt u bijvoorbeeld worden aangehouden bij een verkeerscontrole of bij een paspoortcontrole op het vliegveld. U komt dus altijd aan de beurt voor DNA-afname.

Bevindt u zich al wel in een inrichting? Dan wordt daar DNA afgenomen. Dit wordt dan gedaan door een inrichtingsmedewerker die daarvoor is opgeleid.

Hoe lang blijven gegevens bewaard?

Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) is verantwoordelijk voor het opmaken van DNA-profielen uit celmateriaal. Het zorgt er ook voor dat het DNA-profiel wordt opgeslagen in de DNA-databank. Ten slotte bewaart het NFI het celmateriaal en zorgt ervoor dat het celmateriaal wordt vernietigd en het profiel uit de DNA-databank wordt verwijderd. Vernietiging gebeurt alleen als het Openbaar Ministerie daarvoor opdracht geeft of wanneer de wettelijke bewaartermijn verstreken is. Hoe lang een profiel en celmateriaal worden bewaard, hangt af van het feit waarvoor iemand is veroordeeld. Als de wet voor een strafbaar feit een maximale straf stelt van tenminste zes jaar, blijven de gegevens dertig jaar bewaard. Voor minder zware delicten (met een maximale straf van minder dan zes jaar), mogen het celmateriaal en het DNA-profiel niet langer dan twintig jaar bewaard blijven.

De afname

Het afnemen van DNA celmateriaal is een simpele, pijnloze en korte handeling. Het enige dat u moet doen, is uw mond openen. Het afnemen van wangslim gebeurt door een hiervoor speciaal opgeleide opsporingsambtenaar, inrichtingsmedewerker, arts of verpleegkundige. Deze schraapt een paar keer met wattenstaafjes of zachte borsteltjes langs de binnenkant van uw wang. Hierop blijft genoeg slijm zitten voor het onderzoek. Het DNA-onderzoek zelf vindt plaats in het laboratorium van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI).

Vingerafdrukken

Uw celmateriaal wordt slechts afgenomen nadat uw identiteit is vastgesteld en vingerafdrukken zijn genomen. U dient aan deze wettelijke verplichting mee te werken.

Bezwaar maken

Bezwaar maken tegen de afname van vingerafdrukken en DNA-celmateriaal is niet mogelijk. Afname vindt dus altijd plaats; of dit nu in een justitiële inrichting gebeurt of op een politiebureau. Wel kunt u bezwaar maken tegen de opname van uw DNA-profiel in de DNA-databank. Het bezwaar moet binnen twee weken na de DNA-afname worden aangetekend bij de griffie van de rechtbank waar u bent veroordeeld. Uw advocaat kan u hierbij helpen. Daarnaast vindt u informatie in de brochure 'Bezwaar en beroep tegen een beslissing van de overheid'. Deze kunt u downloaden via www.rijksoverheid.nl. Is de rechter het met uw bezwaar eens? Dan wordt uw DNA-materiaal vernietigd. Is de rechter het niet met u eens ('bezwaar ongegrond'), dan wordt alsnog een DNA-profiel gemaakt voor de DNA-databank. U kunt geen hoger beroep instellen tegen de beslissing van de rechter.

Hoger Beroep in uw strafzaak

Het bevel wordt kort na de veroordeling gegeven. Het maakt niet uit of u in hoger beroep gaat; u moet toch DNA afstaan. Alleen als u in hoger beroep wordt vrijgesproken, worden het celmateriaal en het DNA-profiel alsnog vernietigd.

Dit is een uitgave van:

Openbaar Ministerie
Afdeling Communicatie
Postbus 20305
2500 EH Den Haag
www.om.nl
Februari 2015

Foto's: Nederlands Forensisch Instituut